

MLADO JUTRO

št. 3.

Ljubljana, 21. januarja 1940

Leto XI.

CIRKUŠKO ŽIVLJENJE

POVEST S SLIKAMI

Glas o odrezavem nastopu mladega Hawkinsa se je naglo razširil po mestu in ljudje so kar v trumah zahajali v cirkus. Vsaka predstava je bila razprodana in Jerry je bil tega nenadnega uspeha silno vesel. Dogodek sam, katerega žrtev bi bil kmalu postal, je smatral za nesrečen slučaj; da bi mogel pri zadevi imeti kdo svoje hudobne prste vmes, mu pa niti na misel ni prišlo. Ker je motorno kolo pri padcu utrpelo razmeroma majhen kvar, ga je

dal temeljito popraviti. V toliko ga je pa nesreča le spametovala, da je motocikel odslej pred vsakim nastopom dobro pregledal.

Ceprav se mu zločinska nakana ni posrečila, Simson vendarle še ni vrgel puške v koruzo. Želja, da bi postal lastnik cirkusa, je bila presilna in za njeno izpolnitev je bil pripravljen tvegati vse. Iz previdnosti pa je opustil načrt, da bi škodoval Jerryju, zato pa je iskal priliko, kako bi zadel samega ravnatelja, Jerryjevega očeta. Slučaj mu je pri tem kmalu pomagal. Hawkins je nekega dne pozval njega in sina na razgovor.

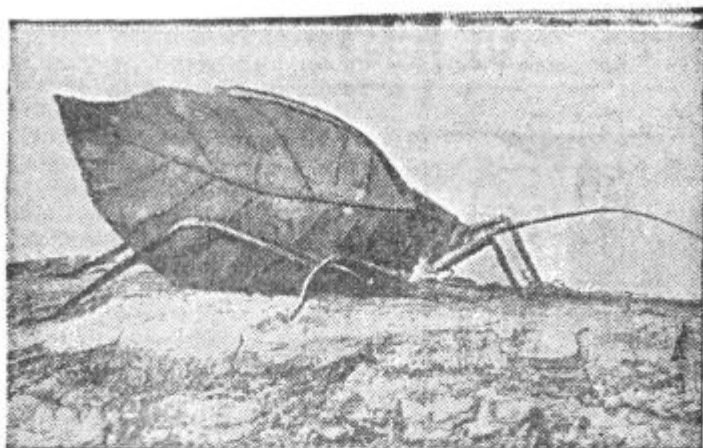
Na tem posvetu treh najodličnejših članov cirkuskega podjetja je ravnatelj predložil vrsto risb in načrtov, ki jih je bil skrivaj sam izdelal. Šlo je za izredno veliko in pri tem še niti ne zelo nevarno sporedno točko, ki jo je hotel Hawkins izvajati sam. Preko vsega cirkuskega prostora naj bi se zgradila ogromna spiralna naprava s tračnicami, na katerih bi ravnatelj vozil majhen, a težak avtomobilček, kar bi bila zaradi popolnega obrata v zra-

ku vratolomna mojstrovina. Vsi so se strinjali v mnenju, da bo zamisel zbudila pri obiskovalcih veliko zanimanja. Medtem ko je bilo Jerryju žal, da ni

bil določen za vozača, se je Simson hudobno veselil, da se mu je ponudila tako ugodna prilika za ponoven poskus, uresničiti svoj načrt.

MLADI PRIRODOSLOVEC

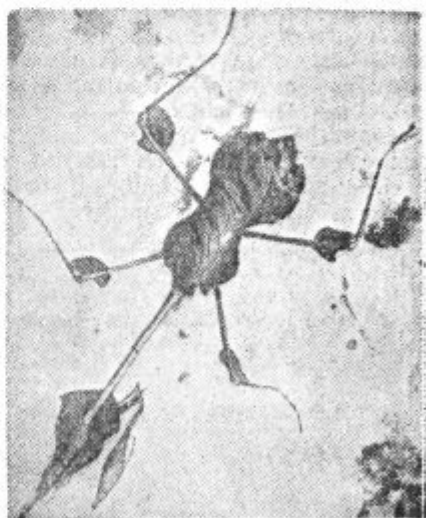
Slika —a—

Da se živali čudovito prilagode okolici, v kateri žive, o tem ste bržkone že slišali. To velja tako za hrano kakor tudi za njihovo borbo proti sovražnikom. Morda vas je že kdaj presenetil divji zajec, ki je nenadoma odskočil skoro izpod vašega koraka, ne da bi ga bili prej sploh opazili. Barva njegovega kožuščka je bila tako podobna okolici njegovega ležišča, da bi ga s težavo opazilo še tako bistro in pozorno pazljivo oko. Takih in podobnih primerov je okoli nas vse polno in kdor bo pozorno opazoval življenje v prirodi, bo imel vedno priliko ugotoviti, da se še tako neboljena žival ali rastlina skuša čim učinkoviteje zavarovati pred sovražnimi silami.

Ta zanimiva toda povsem razumljiva lastnost je nazorno razvidna z naših današnjih slik. Žuželke, ki so na njih upodobljene, žive v Južni Ameriki.

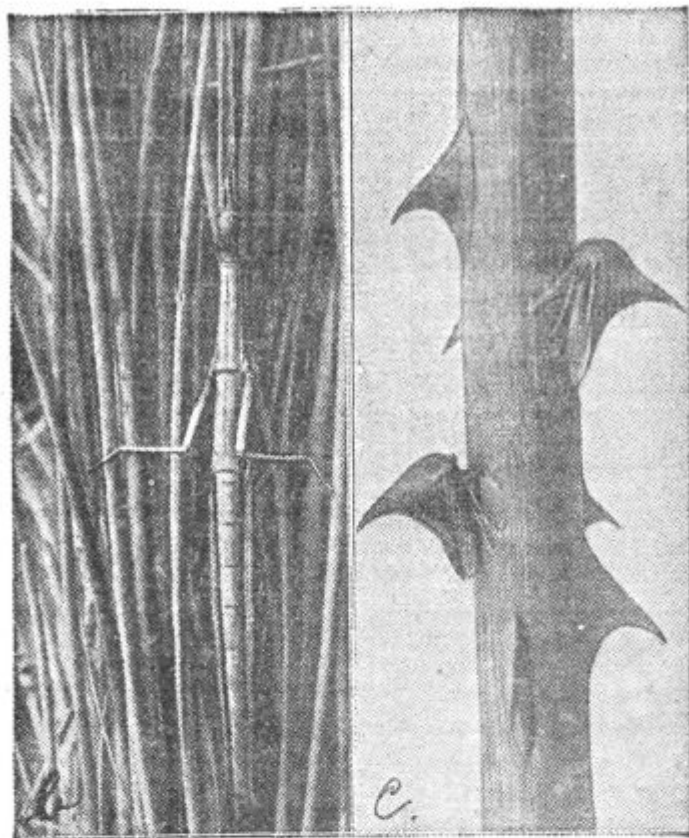
Oglejte si na primer kobilico na sliki a. Njena zunanost je tako varljiva, da bi v 99 primerih od sto nedvomno mislili na prvi pogled, da leži na tleh pred nami drevesni list. Kako svojstveno se kobilica pri pogledu na

nih kril. Treba je pogledati že zelo natančno, če hočemo ugotoviti, da ne gre za list, temveč za živo žival.

Slika —d—

Na sliki —d— je upodobljena roparska kobilica. Znana je predvsem po svoji podobnosti goslim.

Nič drugače ni s paličasto kobilico, ki se mirne duše lahko spusti med rogozo in trstje k počitku. Nihče je ne bo opazil, pa še vi si boste morali ogledati našo sliko —b— zelo natančno, če si boste hoteli ustvariti pravilno sliko o njej. Za sliko —c— pa sem prepričan, da vas večina, ki si jo boste prej ogle-

dali, kakor pa prebrali te vrstice, ne bo opazila ničesar posebnega. In vendar sedita na tej trnjevi ratlini dve živalci, ki popolnoma sličita njenim trnom. Pa ne samo to! Spusti se tale drobna živalca vedno na tako mesto rastline, kjer bi opazovalec po vrsti in členu pričakoval, da je zrasel resničen trn.

Miha Č. — dijak:

Kako sem potoval kot skavt na Rab

Iz bele Ljubljane na sončni Jadran

Pristna ljubljanska megla. Megla brez konca in kraja. Pa saj jo poznate! Pred hotelom »Miklič« stala dva avtobusa rdeče-rumene barve, natovorjena z najrazličnejšo prtljago. Na avtobusu pa je bilo z velikimi črkami napisano:

*Avtobusno podjetje
JADRAN
Ljubljana—Sušak
D. O. O. Z.*

Izza vogala pa sem prišel jaz z mamom. Sedla sva v avtobus. Čez 10 minut je prišel šofer, trikrat je zatrobil, pogljal je motor in odbrzeli smo. Sama megla, nič se ni videlo. Zato sem si ogledal svoje sopotnike. Pred mano je sedela debela gospa. Brala je knjigo z naslovom »O shujševalni kuri«. Zraven pa je sedel drobčkan možiček, z plešasto glavo, kadil je cigareto in bral »Politiko«. Za mano je sedel majhen

debel možiček, s plešasto glavo in je kadil debelo cigaro ter predel čas. Zraven njega je sedela mlada gospodična; imela je plave lase in temne oči, rdeče

lica in ustnice, skratka bila je taka kakor Greta Garbo. Neprestano se je gledala v majčkeno ogledalo. Za njo je sedela starejša gospa. Imela je velik črn klobuk s pajčolanom in starinsko obleko.

Ko sem se nagledal svojih sopotnikov, sem izvelkel iz žepa »Jutro«, pregledoval sem članke, reševal križanke in prebiral »Mlado Jutro«. Ko sem vsega prebral in prelistal, sem začel brati knjigo »Kaj zna skavt tretjega reda?«. Obujal sem spomine, kako sem delal ta izpit, kako sem se bal in kako sem znal. Ura se je bližala koncu.

Vozili smo se eno uro. Ljudje so vedno manj govorili. Zatopijeni so bili sami vase.

Vozili smo se eno uro in pol. Prva nezgoda. Debela gospa, ki je sedela pred mano, je postajala vedno bolj bela. Bal sem se katastrofe.

Kar naenkrat zavpije gospa: »Joj, joj, prosim škr...«

Hitro vstanem in sežem po škarniceljno...

Toda bilo je prepozno...

Vozili smo se 2 uri. Tudi meni je postajalo slabo. Čutil sem da v mojem želodcu ni vse v redu. Toda zatajiti sem hotel, kaj bi stokal — saj sem skavt.

Sami blede obrazi...

Vozimo se 2 uri in pol. Kočevje. Hvala Bogu! Izstopil sem in nekaj malega použil. Kmalu smo se odpeljali.

Gori, doli, gori, doli pet ur. Sami blede, bolni obrazi... Ni čudno. Privozili smo izza ovinka — morje! Naše krásno Jadransko morje. Dostikrat sem te že videl, toda zmeraj me očara tvoja plava gladina, tvoje sinje nebo. Vstavimo se. Hvala Bogu, konec vožnje z avtobusom. Dobro, da je šlo vse po sreči.

Sušak. Pravo pristaniško mesto: jadrnice, najrazličnejših barv, parniki, motorni čolni in čolniči, počestni fakini in fičiriči ter najrazličnejši »tipi«. Šel sem si ogledovat mesto, zavil sem na glavno ulico. Kar zagledam — skavta v uniformi in z velikim nahrbtnikom na rami. Stopil sem k njemu in ga pozdravil: »Vedno!« Debelo me je pogledal, ter presenečen obstal.

(Dalje prihodnjič)

NAŠE NAJLEPŠE PESMI

Simon Gregorčič

Oj zbogom, ti planinski svet

*Na nebu zvezde scvajo,
na vasi tantje pevajo,
pojó glasno, pojó lepo,
pri srcu pa jim je hudó.*

*Kaj bi ne bilo jim hudó,
kaj bi ne bilo jim bridkó:
od dóma, se poslavlja jo,
na vojsko se odpravljajo.*

*Planine sončne ve moj raj,
jaz tudi ločim se sedaj;
a Bog le ve, kaj tu pustim,
in Bog le ve, kaj zdaj trpim*

*Tu narod biva še krepak,
tu biva narod — poštenjak,
ki svet ga še okužil ni,
ki čas ga omehkužil ni.*

*Tu rod je moj, tu moj je kraj,
tu živel rad bi vekomaj,
ni kraja mi krasnejšega,
ni ljudstva mi milejšega.*

*Kar sreče sem na svetu užil,
sem jo v mladosti cvetu pil,
sem pil vrh sončnih jo višin,
planine proste prosti sin.*

*In zdaj, planine, ve moj raj,
od vas tja v tuji moram kraj:
kako mi pa je to težko,
le On tam gori ve samó.*

*Oj zbogom, domovinski svet,
oj zbogom, ti planinski cvet,
nebeški čuvaj te vladar,
ne zábim te nikdar, nikdar!*

B. Potter-G Koritnik:

Jerica Ribičeva

Bila je žaba, kateri je bilo ime Jerica Ribičeva; živel je v vlažni hišici med kalužnicami ob bregu potoka.

Voda je polzela in se cedila po njeni shrambi in veži. Toda Jerici so bile pogodu mokre noge, kajti nihče je ni zaradi tega karal in svoj živ dan se ni prehladila.

Na vso moč je bila zadovoljna, ko je pogledala ven in videla, da pljuska jo po ribniku debele dežne kaplje. »Poiskala si bom nekoliko črvov in pojdem loviti ribe, pripravila si bom porcijo belic za kosilo«, si je dejala. »Če se mi posreči ujeti več ko pet rib, bom povabila tudi svoji prijateljici, gospo Krastačo Grbačo in Lenko Zelenko. Nič zato, če je Krastača solatarica.«

Jerica je oblekla dežni plašč in si obula svoje svetle galoše, vzela protico in košarico in se z velikanskimi skoki odpravila proti kraju, kjer je imela spravljen svoj čolniček. Ta je bil okrogel in zelen in zelo podoben drugim lilijskim lističem. Pritrjen je bil k neki vodni rastlini sredi ribnika.

Jerica je prišla za protico iz rogo-

zovine ter odrinila čolnič na odprto vodo. »Vem, kje se zbirajo ribice,« je rekla sama pri sebi. Zasadila je protico v blato in pritrdila k nji svoj čolniček.

Nato je s prekrizanimi nogami sedla ter pripravila svoj trnek. Ta je imel na vrvici ljubko rdečo kroglico iz plutovine, medtem ko je bila protica iz trdega rastlinskega stebelca, vrvica pa iz tanke bele konjske žime. Na konec trpka je nasadila drobnega zvijajočega se črvička.

Dež je curljal Jerici po hrbtu in skora cel uro je napeto gledala v svojo plutovino.

»Preseda mi že to in zdi se mi, da bi rada kaj prigriznila,« je dejala po dolgem času. Naslonila se je nazaj med vodnim biljem ter vzela nekaj jedače iz svoje košarice. »Pojedla bom tale reženj z metuljevim sokom in počakala, da bo ploha ponehala,« je rekla sama pri sebi.

Velik, rejen vodni hrošč je prigomazel izpod lilijskega lista ter vščipnil za prst njene galoše. Jerica je skrčila

svoje prekrizane krake, da jih hrošč ni mogel doseči, in je jedla dalje svoj prigrizek.

Enkrat ali dvakrat se je nekaj s šumom premaknilo in zapljuskalo med trstjem ob bregu ribnika.

»Stavit grem, da je podgana«, je dejala gospa Jerica Ribičeva, »menda bo najboljše, da jo poberem odtod.« Spet je odrinila svoj čolnič malo proč in spustila vabo v vodo. Malone hkratu je nekaj cuknilo za trnek; plutovina se je silno zanihala.

»Ribica! Ribica! Jo že držim za nos!« je vzkliknila Jerica in potegnila proti-ko kvišku.

Toda, kolikšno razočaranje! Namestu gladke tolste belice je Jerica potegnila iz vode majhno bodciko, ki je bila čez in čez pokrita z bodicami. Bodcika se je zaganjala okoli čolnička in mlaskala in hlaskala, da ji je sapa pohajala. Nato je skočil nazaj v vodo.

In njene tovarišice ribice so v rojih pomolile svoje glave iz vode in jele briti norce iz gospe Jerice Ribičeve.

In medtem ko je Jerica klavrno sedela ob robu svojega čolnička in si seslajala ranjene prste in strmela v vodo pod seboj, se je namerilo še nekaj hujšega. To bi bila res prava strahota, da Jerica na srečo ni imela na sebi dežnega plašča.

Nenavadno velika postrv se je zagnala kr-flop-op-opl proti čolničku ter hlasknila naravnost po Jerici. »Oj, oj, oj!« Toda naglo se je spet obrnila ter se potopila na dnu ribnika.

Ali postrvi je okus Jeričinega dežnega plašča tako presedal, da ga je čez pičle pol minute izpljuvala Edino, kar je riba pogoltnila, so bile Jeričine galose.

Kakor plutovina ali mehurčki iz steklenice sodavice se je Jerica pognala na vodno površino ter z vso svojo močjo zaplavala proti bregu ribnika. Skobacala se je na prvi obronek in v svojem razcefranem dežnem plašču odskakljala preko travnika domov.

»Kolikšna škoda, da ni bila ščuka!« je vzdihnila Jerica »Izgubila sem protico in košarico; pa saj mi ni preveč žal tega, kajti prepričana sem, da ne bom nikoli več smela iti loviti ribe.«

Prilepila si je na prste košček obliza in obe njeni prijateljici sta prišli k nji na kosilo. Jerica jima ni mogla ponuditi belic, toda imela je v shrambi še nekaj drugega.

Gospa Lenka Zelenka je bila oblečena v črno-zlato bluzo, a Krastača Grbača je prinesla solate v svoji pleteni mreži.

In namestu izbornega prigrizka belic so naše prijateljice imele za kosilo zeleno poljsko kobilico in zraven omako iz pomladanskega hrošča. To velja žabam za izborno poslastico, po mojih mislih pa mora biti nekaj na vso moč priskutnega!

Pahič Stanko — dijak:

Pesem žic

*Pred mano drog visok stoji
na njem je žic nešteto,
ki hribe vežejo, doli,
nose vesti po svetu.*

*Nád njim se modri nebo,
za njimi je dežela
in bridko vest nose v goro:
Spet vojna je začela.*

*A človek vsak bi bil vesel,
če bi v nebo kriknile:
Pozabi, kar si pretrpel,
saj vihre so minile!*

Listnica uredništva

D. H. dijak: Črtico o Zagorju objavimo. Zgodba o »Kozličku« je sicer prav dobro napisana, vendar bi utegnili škoditi avtoriteti in ugledu starega vzgojitelja. Pri pesmicah nimaš sreče. Preberi odstavek I. v pismu uredništva z dne 7. januarja!

✱

D. D.: Pravljičico o »Hrčku« objavimo čim prej. Vprašate, kaj se zgodi s predolgimi rokopisi? Čakajo ugodnega trenutka, da jih lahko spravimo pod streho. Če pa najdete med tem drugega založnika, Vam rokopis vrnemo.

✱

V. K. dijak: Povesti na žalost ne moremo sprejeti, ker smo že za vse leto založeni. Z dolgimi povestmi je sploh križ!

Drago Dijak:

Zagorje – Gorje

V gozdu, v bližini rudokopne vasi Zagorje, je živel nekoč drvar s svojo družino. Služil si je kruh s težkim delom, kakršnega imajo pač drvarji. Bil je velik in močan – že njegova zunanjost je povedala, da je delavec.

Nekega dne se je napotil od dela, že proti poldnevu, proti glavni cesti, ki je vodila v Zagorje. V rokah je nosil sekuro in veselo poživigaval.

Ko je prispel do ceste, je šel nekaj časa po njej, dokler ni zagledal ob cesti tablo z napisom ZAGORJE. Bila je to navadna tabla, katero so postavili tja z namenom, da pove tujcu, da se bliža Zagorju. Prav to tablo si je vzel drvar ta dan »na muho«.

Prisedši do nje se je ozrl okrog, če je kak nebodigatreba kje in nato je zamahnil s sekuro po tabli. Odletel je ravno tisti kos deske, ki je nosil črki ZA.

Ko pa je hotel zamahnuti drugič, kajti drvar s tem očitvidno ni bil zadovoljen, se mu je zazdelo, da se je skozi grmovje ob cesti nekaj zasvetilo.

»Blesteča kapa... blesteča kapa,« je zamrmral drvar in pobesil »Zagorju« usodonosno sekuro. »Ta, če se ne motim, je del stražnikove uniforme... Ne kaže mi nadaljevati danes dela...«

Pobral je odsekani del deske in se pognal v gozd, ne da bi se dalje zanimal za blestečo kapo in njenega lastnika.

Kmalu nato je po cesti priskakal deček, ki je imel na glavi kapo z bleščim senčnikom, katera je pregnala drvarja. Na rami je nosil šolsko torbico, kajti šel je iz šole domov. Skakal je po cesti, plašil ptiče in metal kamenje za njimi in si tako krajšal pot.

Kar pa je zagledal nesrečno tablo z napisjem GORJE. Takoj je uganil, da je nekdo odhvil del deske; zato je pograbil kamen in ga vrgel v tablo, da bi še on kaj odbil. Toda naključje je hotelo, da je kamen zadel desko nad zadnjo črko. Tako je bil narejen še naglas, kajti kamen je pustil rjavo črto od zemlje, in na tabli je bilo zdaj brati GORJE. Deček pa je pustil nato tablo na miru in odskakal naprej...

In vas Zagorje bi se tedaj zares lahko imenovalo Gorje, kajti še isti dan, ko sta se dva človeka spotaknila ob ubogo tablo, je zasulo v rudniku pre-

cej rudarjev in gorje se je naselilo v mnogih hišah, ko so družine žalovale in jokale za gospodarji.

JUTROVČKI

PIŠEJO...

Dragi stric Matic! Če bi imel denar, bi najraje potoval na Oplenac. Tam bi se poklonil na grobu našega pokojnega kralja Aleksandra.

Bogdan Šurm uč. II. raz. osn. šole v Mostah Ljubljana.

Dragi stric Matic! Kot redna čitateljica »Mladega Jutra« imam že dolgo časa željo, da bi tudi mene sprejel med Jutrovčke. Že večkrat sem se Ti hotela oglasiti s prošnjo, da bi tudi par mojih vrstic uvrstil med druge Jutrovčke, toda nisem imela poguma. Danes sem se ojunčila in mislila kar bo, pa bo. Stara sem devet let in sem edinka. Ker nimam ne brata ne sestre sem si izbrala za razvedrilo malo muciko, kateri sem dala ime Cican. In se z njo prav dobro razumem. Tudi hranim in negujem jo sama. Za danes končam in če me boš sprejel se Ti zopet kmalu oglasim. Lepo Te pozdravlja

Pezdir Sonja uč. III. razr. Djurmanec.

Dragi stric Matic! Rad bi potoval v Prago, v tisto zlato Prago, ki je klicala brate Sokole, naj pridejo v njeno naročje, da se naučijo njene lepote in bratske prisrčnosti.

Miha Skaberne, dijak v Ljubljani.

Dragi stric Matic! Če bi imel denar, bi potoval v Beograd, da bi si ogledal prestolnico našega kralja. Potem bi šel na Oplenac, kjer počiva naš viteški kralj Aleksander. Potem pa bi si ogledal naše morje. Lepo Te pozdravlja Tvoj Jutrovček

Ervin Goleš, dijak v Ljubljani

Dragi stric Matic! Če bi imela denar, bi najrajši potovala na Jadran, da bi videla naše sinje morje. Te pozdravlja

Vlasta Primožič, uč. IV. razr.

Vavta vas p. Straža.

Dragi stric Matic! Ako bi imel denar, bi šel na Oplenac se poklonit na-

šemu pokojnemu kralju. Moj najljubši učni predmet je francoščina. Na tre tje vprašanje pa Ti moram povedati, da sem se najbolj smejal takrat, ko

sem se prvič oblekel v pustno šemo. Lepo Te pozdravlja
Vadnaš Ludvik, dij II a raz. real. gimn.
v Ljubljani.

Pomagajte električarju

Nek trgovec ima v svoji trgovini alarmno napravo, ki je sestavljena iz devetih zvoncev. Ti zvonci morajo biti seveda med seboj zvezani in električar, ki mu je trgovec naročil delo, je prišel v zadrego. S trgovcem sta se namreč dogovorila, da mu bo plačal za vsak premočrten kos kabla, ki ga bo uporabil pri delu, 10 din in, medtem ko je električar prepričan, da rabi 5 kosov premočrtnega kabla, trdi trgovec, da mu zadostujejo štirje. Trgovec ima prav! Toda kako? Poskusite sedaj vi, kako bi s štirimi premicami zvezali vseh devet zvoncev. Vse premice morajo biti vrisane tako, da vežejo črne točke pod zvonci. Rešitev objavimo prihodnjič.

Mreža

	1	2	3				
	a	a	a				
1	a	a	b	b	d	d	e
	e		g		g		
2	i	i	j	j	j	k	k
	n		n		o		
3	r	r	r	r	š	š	t
	t		v		v		

Črke v kvadratih premenite tako, da znani iz bojov na soški fronti, 2. orožje, dobite vodoravno in navpično: 1. trg, 3. Slovencem poznana božja pot.

Rešitev križanke „Srnjak“

Vodoravno: 1. Črt, 2. rok, 3. srnjak, 4. tat, 5. iva.

Navpično: 1. črn, 2. kroj, 3. tkati, 4. krava, 5. ta.